

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

95. An Missa incepta possit, superueniente aliquo Principe iterum inchoari? Idem est de superuenientibus Marchione, Comite, Cardinale, & Episcopo. Et an hoc fieri possit dicto Euangelio, imò vsque ad ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

chias, luego mayor podrá repetir vn pedaço de Missa, se ille. Et ideo hanc opinionem probabiliorum existimat Villalobos in summa tom. 1. tract. 8. diff. 3. 1. num. 9.

2. Itaque asserunt in tali casu posse Sacerdotem repetere Missam inceptam vsque ad Offertorium exclusiue, ita Bardi *vbi supra*, qui postea subdit, si quis velit nos cogere ad respondendum, num sit peccatum graue repetere omnia, etiam vsque ad Canonem exclusiue, dico quod quamuis ad damnandum aliquem Sacerdotem id facientem, non habeamus efficax argumentum; nihilominus ad asserendum eum temere operari, sufficit autoritas Theologorum, qui non admittunt repetitionem: nisi eorum, quae antecedunt offertorium, & etiam in re ista satis videtur congruentia praedicta, proinde licet non aperte damnarem repetentem vsque ad Canonem, neque possem illum excusare a peccato graui: tamen apud me res est valde dubia.

3. Ita ille: sed ego sine formidine puto in tali casu Sacerdotem repetentem Missam vsque ad Canonem exclusiue peccare mortaliter: non enim parum concedimus, vt dictum est, si liceat ei repetere vsque ad Offertorium exclusiue: Et quidem non desunt Authores asserentes Oblationem, quae fit in Offertorio esse vnam ex partibus essentialibus Sacrificij Missae.

4. Sed hic potest curiosius inquirere, an repetitio supradicta, quando superuenit viri magnae notae, & illustri, fieri possit etiam diebus ferialibus? Et affirmatiue respondere Bardi loco citato n. 10. quia, ait ipse, etsi praecipuum de Sacro non vtgeat, nihilominus, quia nos non fundauimus sententiam nostram in adimplerione praecipui, sed potius in iusta & honesta deuotione personae magnae dignitatis, idcirco consequenter discutientes, asserere possumus, etiam diebus ferialibus id esse licitum, decet enim Episcopos, & alios fideles quotidie sacrum integre audire, & scire cupis propter quas personas liceat Sacerdoti repetere Missam inceptam, dico esse Principes supremos non recognoscentes superiores; item Proreges, Cardinales, Nuntios Pontificum, Episcopos, Oratores Regum, Magnates Hispaniarum, Inquisitores Maiores, Commissarios Cruciate, Praefides supremorum Consiliorum Regis, non autem eorum Consiliarij, &c. nec etiam eos, qui vulgo dicuntur *Ticolati*, nisi forsitan inueniantur in terris, in quibus dominium habeant.

5. Et tandem quaerit P. Bardi *vbi supra* n. 11. si repetitio Missae, modo quo supra dictum est, efficeretur pro personis ordinarijs, & infimae conditionis, an Sacerdos in tali casu peccaret grauius. Et respondet se non dubitare quin sit peccatum veniale, quia est contra praxim Ecclesiae, quae pro personis tantum qualificatis id permittit: at non possum firmiter, & constantiter asserere esse peccatum lethale, sed id remitto prudentiae, & iudicio Theologorum. Ita Bardi, sed ego sine formidine assero in tali casu Sacerdotem lethale peccatum committere; esset enim transgressio in re graui propter irreuerentiam erga Missae Sacrificium, vt patet ex consuetudine Ecclesiae, quae talis actio honestat in ordine ad illustres personas, non autem quoad infimas, & exiguae notae.

6. Verum omnia superius dicta procedunt in sententia affirmatiua supradictorum Authorum, mihi autem magis placet sententia negatiua, quam tueri P. Thomas Tamburinus *opus de sacram. Missae. lib. 2. cap. 7. §. 8. n. 2.* vbi sic ait: Concedunt aliqui si superueniat Princeps, vel Praetor, vel processio populi, vel similes, auditorique sint sacrum, posse Sacerdotem interrumpere Missam, & iterum incipere si alius

sacerdos non sit, & celebrans solum progressus fuerit vsque ad Oblationem exclusiue, non vero si ultra; imò id non praxi obseruatum esse testatur Nauarrus, & Henriquez.

7. Mihi quidem haec concessio non placet, sicut nec placuit supra, quod propter similem aduentum posset ab eodem bis eodem die celebrari. Ratio est, quia eiusmodi aduentus non affert tantam necessitatem, quae superare possit irreuerentiam interruptionis Missae, quandoquidem illi, cum non superpetat alia Missa, ad integram audiendam non obligentur: Maxime ergo laudandum est decretum Mediolanense, in quo absolute cauetur, ne quis Missam semel inchoatam repetat: id quod praxim à Nauarro allatam, nec solido fundamento nixam, merito corrigat. Haec Tamburinus, & licet aduersus illum insurgat Pater Bardi *vbi supra*, sciat vir doctissimus, & amicissimus opinionem Patris Tamburini, praeter Gauntium, Rodriguez, & Diaz, ex eius Societate, docere fortissimum commilitonem, & qui apud me instar plurimum est, nempe Iacobum Granadam *in 3. part. D. Thom. controu. 6. tract. 1. 4. diff. 1. 10. n. 4.* sic asserentem: Post inchoatam vero Missam non expedit illam iterum inchoare, etiam si persona magnae auctoritatis adueniat, & dies sit Festus. Vnde strictè sub excommunicatione praecipit Synodus Hispanensis, *tit. de celebrat. Missarum, cap. 8.* ne peracta confessione inchoetur iterum Missa, licet adueniat persona cuiuslibet dignitatis. Hucusque Granadas. Agnosce amice Lector, nostram sententiam firmatam esse à duabus Synodis Prouincialibus, in quibus tot sapientissimi Antistites, & Theologi, ac Canonistae existerent. Et P. Hermannus Busen *in medulla Theologiae moralis lib. 6. tract. 3. cap. 4. sub. 3. n. 5.* obseruat, opinionem affirmatiuam non esse in vsu, & ad ea, quae contra Tamburinum affert P. Bardi responderi potest, talem actionem non posse cohonestari ex deuotione personae insignis dignitatis & notae: nam illa deuotio est potius repellenda tanquam indiscreta, nec dignitas illustris personae potest, nec debet aliquid operari contra reuerentiam debitam venerabili sacrificio Missae. Non nego tamen opinionem affirmatiuam Patris Bardi, & aliorum esse probabilem.

RESOL. XCV.

An Missa incepta possit, superueniente aliquo Principe iterum inchoari?

Idem est de superuenientibus Marchione, Comite, Cardinali, & Episcopo.

Et an hoc fieri possit dicto Euangelio, imò vsque ad Oblationem exclusiue?

Et non approbatur id quod aliqui Sacerdotes faciunt, addendo tempus mediuandi non assignato in Rubricis Missalis; quia nouam caeremoniam, & cultum peculiarem addunt ab Ecclesia non praescriptum. Ex p. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 11.

§. 1. Negatiue respondere Tamburinus, *Opus de Sacrif. Missae. lib. 2. cap. 7. §. 8. num. 2.* Ratio est, quia eiusmodi aduentus non affert tantam necessitatem, quae superare possit irreuerentiam interruptionis Missae, quandoquidem illi, cum non superpetat alia Missa, ad integram non audiendam non obligentur. Maxime ergo laudandum est decretum Mediolanense, in quo absolute cauetur, ne quis Missam semel inchoatam repetat: Id quod praxim à Nauarro illatam, nec solido fundamento nixam, merito corrigat. Ita ille.

Sup. hoc in Ref. praeterita, & si placet, lege verbi eius annot.

2. Sed sententiam Nauarri, & aliorum satis probabilem esse existimo, quam præter Scortiam, & Layman, à Tamburino citatos, approbat nouissimè P. Dicastillo de Sacram. tom. 1. tract. 5. disp. 4. dub. 13. n. 2. 3. vbi sic ait: Quæri vterius potest, an incepta Missa possit iterum à principio inchoari superuentu alicuius viri Principis, & illustri superuentis post generalem peccatorum confessionem, aut post Gloria in excelsis Deo, vel post Epistolam quoque recitatam? Respondetur cum Nauarro, & Azorio supra, & aliis, posse; hæc enim sufficiens causa videtur iterum Missam inchoandi. Exemplum ponit Azorius in Cardinali, Episcopo, Marchione, Comite. Ego quidem non solum dicta Epistola, sed dicto etiam Evangelio fieri posse puto; imò vsque ad oblationem exclusiue: est enim eadem ratio de Evangelio, & de symbolo, illaque quasi antiphona quæ præcedit Offertorium, & in Missali appellatur *Ad Offertorium*.

3. Nota hic obiter, Dicastillo vbi supra, n. 269. non approbare id quod faciunt aliqui Sacerdotes, addendo tempus meditari, non assignatum in Rubricis Missalis. Sic itaque asserit: Hinc etiam est, quod cum idem sit de caeremoniis, atque de verbis, siue detrahendis, siue addendis præter assignatas à Pontifice; & inter alias caeremonias, & ritus colendi Deum in Missa numerentur tria illa tempora orandi, aut meditando; vterisimè scilicet in *Memento primo pro Viuis*, & in *Memento secundo pro Defunctis*; ac tandem tertio post assumptionem Corporis, vbi in Canonice Missæ dicitur in Rubrica illius, *Quiescit aliquantulum in meditatione sanctissimi Sacramenti*. Hinc, inquam, est addere quartam orationem, seu meditationem, & quartum tempus sic quiescendi, & orandi etiam mentaliter, esse nouam quandam caeremoniam, quam tamen addunt aliqui plus nimium deuoti, qui antequam sumant Corpus Christi in Missa per aliquod tempus cum illo in manibus perseverant orantes: quod etiam si mentaliter faciunt in illo situ, & habitu corporis perseverantes, iam addunt alium similem cultum ei, quem postea meditando exhibent ex præscripto Ecclesiæ post assumptionem eiusdem corporis: quod ostendit, illum esse peculiarem cultum ab Ecclesiâ præscriptum. Ergo nouum addunt contra Ecclesiæ præscriptum. Ideo illos appellauimus plus nimium deuotos: vnusquisque tamen in suo sensu abundet. Hæc ille.

RESOL. XCVI.

An qui in die Natiuitatis Domini facit Officium Diaconi, & sumit Eucharistiam ex manu celebrantis, possit postea dicere saltem duas Missas?
Et notatur, quod Cardinalis qui in Sacello Pontificio dicit Missam Natiuitatis Domini ante mediam noctem, non potest postea dicere mane alias duas Missas.
Et aliud nouum dubium rejicitur pro hac difficultate, scilicet, an ex eo, quod sacrificium possit sufficere pluribus, Sacerdos satisfaciat vnico Missæ sacrificio pro multis obolis oblatis cum onere celebrandi, ablato nomine stipendiij, & mutato in oblatione, &c. Ex p. 1. r. 4. & Misc. 4. Ref. 43.

Sup. hoc in tom. 3. tr. 1. Ref. 54. §. vlt. & ne deleras hic infra legere Refol. 128. per totam, & signa- ræter §. Sed. ad lib. 4. &

§. 1. Affirmatiue respondet Hieronymus Columbus de Hierarchia lib. 4. c. 70. n. 14. vbi sic ait: Obiter in hoc loco occasione eorum qui sibi licitum esse putant cessare sæpius à sacrificio; non pigear à simili alium scrupulum tollere: An Sacerdotes, qui in die Natali Domini in Missa solemnè Diaconi officium gerentes communicant de manu Episcopi, possint eadem die celebrare saltem alias duas Missas

constitutas. Ratio dubitandi istorum est, quod facultas in illa recipiendi per Eucharistiam, solum Sacerdotibus data est in repetito ter Missæ sacrificio: Sed Presbyter illa die velut Diaconus Pontifici ministrans, de manu illius communicat; non igitur illa die poterit veluti Presbyter offerre sacrificium, sed saltem se legitime poterit excusare. Respondetur, quod hæc excusatio non petita, est accusatio manifestæ modicæ deuotionis, & scrupulosæ conscientie, quæ à 1600. annis vsque adhuc nulli venit in mentem; quod si ex quotidianis distributionibus Sacerdotum hæc die singulis tribus Missis centum autè assignarentur, nemo esset qui se triplici sacræ actionis munere prohiberet: atque tunc omnes simul Doctores conuenirent, memores illius regulæ iuris, quod priuilegia sunt amplianda, non restringenda, & quod Presbyter communicans de manu Episcopi in una Missa velut Diaconus, non per hoc cessat esse Presbyter illa die, sed ad horam tantum impedit ministerium illud in festiuis Episcopi; ac per hoc non auerit ius celebrandi reliquas Missas, quæ illius diei diuersis horis sunt deputatæ: hoc etiam statim iura Suarij, ac meliorum Doctorum sententiam, quod tota hæc die sacratissima, à noctis dimidio incipiendo liceat omnes, ac singulas Missas celebrari à quolibet Sacerdote censuris canonicis non impeditis, & hoc maxime deceat illa die exhiberi triplici sacrificio munus diuinæ Majestatis ob memoriam ut grati Saluatoris, primò velut Verbum ab æterna matre Parentis; Secundo corporaliter de Maria Virgine laborans homo; Tertio quotidie spiritualiter in corde suorum fidelium. Quia inquam ter repetiti actione sacrificij hæc die viro spirituali, nulla maior toto anni circulo spiritualis suauitas, ac iucunditas, ac pinguis spiritus esse potest: Vnde à nullo penitus atque penitus renouenda est. Ita ille.

2. Sed profus hæc opinio esse reiicienda, vtpote, primò contra praxim, & sic Romæ in Ecclesiâ Petri Canonice, qui facit officium Diaconi in prima Missa, & sumit Eucharistiam à celebrante, postea non celebrat, & idem facit Eminentiss. Cardinalis, qui in Sacello Pontificio ministrat vt Diaconus in Missa Papali, & recipit species sanguinis à Pontifice; postea non audet celebrare, vt obseruari alibi cum Cardinali Lugo.

3. Et ratio est, quia Sacerdos qui sumpsit Eucharistiam more laicorum, non potest in illa die amplius celebrare; priuilegium enim dicendi tres Missas illa die, conceditur celebrantibus: Idem si semel Sacerdos sumpsit Eucharistiam more laicorum, amplius in illa die ad sacrificandum. Nemo enim potest sumere Eucharistiam extra, & vltra Missam.

4. Nota etiam hic cum Dicastillo de Sacram. tom. 1. tract. 4. disp. 9. dub. 17. n. 410. quod Cardinalis qui in Sacello Pontificio dicit Missam Natiuitatis ante mediam noctem, non potest postea dicere mane alias Missas, quia cum iam celebrauit pro die Natiuitatis ex prædicta Indulgentia Pape concessa, aut mandantis anticipare tam actionem in ipsam solemnitatem, & festum, non censetur pro tali Cardinali manere locus celebrandi post mediam noctem, si ut possit, si non celebrasset. Quia ratione si esset præceptum non dicendi bis Matutinum in eodem festo, & ex priuilegio posset quis (id quod nunc possumus) dicere Matutinum pro die sequenti anticipare, scilicet ante Solis occasum, aut mediam noctem, non posset iterum dicere post mediam noctem, quia vtens tali indulgentia, censetur dixisse pro illa die, & celebrare, ad quam spectat illud Matutinum Officium.

5. Vnde ex his non sunt admittenda ea, quæ ad-